

Pallars

COMARCA

El Sobirà inverteix 25.000 euros en promoció turística

El consell comarcal del Sobirà ha tret a licitació per 24.600 euros l'impuls d'accions de disseny i edició de material turístic promocional de la comarca. D'aquesta manera, el concurs inclou l'actualització i renovació dels continguts de la pàgina web de turisme comarcal, la creació de continguts per publicar a les xarxes socials, accions de difusió i l'edició de material turístic promocional.

RIALP

La Calderada, festa popular d'interès cultural

Rialp ha iniciat els tràmits per declarar festa patrimonial d'interès cultural de Catalunya la Calderada que se celebra cada any per carnaval. Pretén assegurar així la continuïtat d'aquesta tradició, centrada en l'elaboració i el repartiment d'aquest tradicional àpat. A més de la catalogació, el municipi vol acollir la trobada anual de la Federació d'Escudelles, Ranxos i Sopes Històriques de Catalunya.

TREMP

Cròtals amb GPS per vigilar la salut de 300 ovelles a Tremp

Prova amb dispositius de geolocalització i sis antenes per donar-los cobertura

E. FARNELL

Instal·lar cròtals amb GPS en més de 300 ovelles del Jussà per assegurar pastures i facilitar el maneig de la ramaderia ovina davant dels reptes climàtics. Aquest és l'objectiu del projecte pilot que ha impulsat l'ajuntament de Tremp i que està finançat per l'oficina de Transformació Econòmica de la Diputació i el ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO) per millorar la tecnificació de les explotacions. "L'objectiu és instal·lar aquests dispositius al 5% de la cabanya d'una desena de ramaders de Tremp que pasturen pel terme municipal", va explicar Dolors Extalar, tècnica de l'ajuntament de Tremp. Va afegir que es tracta d'un projecte d'innovació tecnològica que permetrà durant un any monitorar diferents ramats i conèixer el benestar dels animals, ja que inclouen tècniques d'intel·ligència artificial per detectar anomalies i malalties en els animals. Els dispositius han estat dissenyats per l'empresa Ixorigué, referent en aquest àmbit i la prova pilot que es farà a Tremp. Serà la primera que es farà a Espanya. El projecte es complementa amb

Presentació del projecte als ramaders que pasturen en finques municipals de Tremp.

el desplegament de la connectivitat a través de la instal·lació de sis antenes LoRaWan, que s'instal·laran en diferents punts del terme per oferir la cobertura necessària per als dispositius digitals. El projecte inclou la digitalització dels llibres d'explotació i les dades de la ramaderia, formació per utilitzar aquests

dispositius i l'aplicació del programa, així com una anàlisi dels patrons de pasturatge i convivència amb depredadors de la zona de Tremp.

Suport a la ramaderia

En aquest context, fa anys que l'ajuntament de Tremp desenvolupa projectes de suport

a la ramaderia ovina, conscient de la importància que aquest sector té en l'economia del municipi. El Jussà, la comarca amb més caps d'ovelles de Catalunya, fa més de deu anys que treballa la marca Pallars Terra de Corder, amb l'objectiu de posar en relleu el territori i el seu potencial.

ESTERRI D'ÀNEU

Durant els treballs es van registrar talls intermitents.

Sanegen arbres al costat de la C-13 a l'accés a Esterri d'Àneu

Carreteres de la Generalitat està portant a terme un sanejament de l'arbratge pròxim a la calçada de la carretera C-13 a Esterri d'Àneu, al tram que dona accés al poble. Aquesta actuació ha de garantir la seguretat en la circulació, ja

que es tracta d'arbres amb un creixement ràpid, amb una estructura tova en la qual els episodis de vent i l'acumulació de neu poden provocar ruptures i caiguda de branques, amb el risc que suposa per a la conducció.

LA POBLA DE SEGUR

La Pobla iniciarà al febrer la reforma dels bungalows

El consistori estudia construir-ne més

M. CODINAS

La Pobla de Segur acollirà el febrer de l'any que ve un cicle formatiu dual sobre construcció. Els seus alumnes seran els encarregats de rehabilitar els antics bungalows de l'estació. La zona, coneguda antigament com Ciutat de Vacances i que compta amb divuit d'aquestes construccions, ha estat homologada per part del Servei Públic d'Ocupació (SOC) per portar-hi a terme la part pràctica de l'esmentat cicle formatiu. Hi participen empreses del sector de la construcció del territori, que tutelaran els alumnes. Val a recordar que dos dels bungalows van

Els bungalows de la Pobla es van tapiar per evitar okupacions.

ser okupats fa un any, malgrat que van ser alliberats aquesta tardor després d'una sentència judicial. Per la seua banda, l'alcalde de la localitat, Marc Baró, va explicar que una vegada estiguin reformats els habilitaran com a allotjaments turístics. En licitarà aleshores la gestió a fi que puguin allotjar alumnes de

l'Institut Centre d'Esports de Muntanya durant el curs escolar i turistes en períodes vacacionals. Amb l'objectiu de fer el projecte més atractiu, i sempre que el cicle sobre construcció es consolidi, l'ajuntament estudia construir més bungalows a la parcel·la, que té capacitat per a un centenar.

Pallars

TORRE DE CAPDELLA

Rècords d'altura i aigua

Les obres de la central d'Estany Gento van incloure fa 40 anys una marca mundial amb el bombatge de ciment a 432 metres || El seu sistema de llacs integra la presa de més altitud del Pirineu, a més de 2.500 metres, on el 1956 es va registrar la temperatura més baixa de l'Estat

E. BAYONA

El sistema hidràulic d'Estany Gento-Sallente, la central hidroelèctrica reversible que gestiona Endesa a la Torre de Capdella, acumula rècords, majorment desconeguts, com el d'haver estat escenari en el seu dia del bombatge de formigó a més altura del món.

Va tenir lloc fa gairebé 40 anys, el 25 de febrer del 1985, quan l'empresa hispanoalemanya Putzmeister, contractada per Dragados per construir l'embassament de Sallente i connectar-lo amb el d'Estany Gento (operatiu des del 1914) per crear la central reversible del Flamicell, aconseguia bombat formigó a 432 metres d'altura.

La marca, superada diverses vegades des d'aleshores i que avui manté la mateixa empresa amb un llançament de 606 metres al gratacel Burj Khalifa a Dubai (l'edifici més alt del planeta amb 828 metres), responia més a una necessitat que a un repte: el funicular construït per a les obres, reconverit fa tres dècades en atractiu turístic, no garantia aleshores que la maquinària i el material per formigonar els quatre túnels de gairebé 600 metres pels quals circula l'aigua arribessin a la seua destinació a més de 2.000 metres d'altitud, la qual cosa va obligar a buscar una solució per portar la massa ja elaborada.

PRODUCTIVITAT

Genera el 40% de l'energia de Mequinensa amb una capacitat d'embassament 150 vegades menor

La central acumula diversos rècords en l'àmbit energètic, com el de ser la central hidroelèctrica amb més potència instal·lada (446 MW) de Catalunya, de les reversibles de tot el país i de les que explota Endesa a l'Estat.

"El bombatge és la gran bateria renovable", expliquen fonts de la companyia, que advoquen per "incrementar-ne la producció per regular les renovables no gestionables". Aquesta tecnologia, en la qual l'aigua torna a l'embassament d'origen després de turbinar-la gràcies a un bombatge que consumeix

El complex d'Estany Gento-Sallente es desplega dels 1.676 als 2.533 metres d'altitud.

La construcció de la central reversible va incloure el 1985 el rècord de bombatge de formigó en altura.

El Saburó té, a 2.533 metres, la presa de més altitud del Pirineu.

La presa d'Estany Gento es troba operativa des del 1914.

part de la seua producció elèctrica, es perfila com a clau en la transició energètica al permetre cobrir, sense cremar combustibles, els buits de generació que deixen la solar i l'eòlica.

"La mitjana de producció anual en els últims 20 anys és de 297.400 MWh [megawatts hora (milers de kWh)]", anoten les mateixes fonts. Això equival, amb una capacitat d'embassament 150 vegades inferior, a una mica més del 40% dels 700 que genera Mequinensa.

No obstant, la producció d'Estany Gento-Sallente varia molt d'un any a l'altre, ja que la disponibilitat d'aigua no depèn exclusivament de l'aportació natural. Així, el 2023, en plena sequera, va arribar als 311.554 MWh. I aquest any, amb dades de dijous, ja en porta 410.079.

Estany Gento, amb la presa a 2.148 metres d'altitud, rep el cabal d'un sistema de quatre llacs: Mar, Colomina, Frescau i Saburó, els últims dels quals li sumen diverses marques com la de tenir, a 2.533 metres, la presa de més altitud del Pirineu i la de ser el lloc més fred de la Península. "El mític febrer del 1956 l'estació meteorològica de muntanya d'Estany Gento (Lleida), a més de 2.200 metres, havia registrat una mínima de -32 °C el dia 2, dada que a data d'avui es manté com a rècord de fred absolut", assenyalava l'Aemet al seu blog.

La demolició, per ordre de la CHE (Confederació Hidrogràfica de l'Ebre), de la presa del Saburó, construïda el 1924, afegirà una altra marca: la del llac alliberat a més altitud en tot l'Estat.